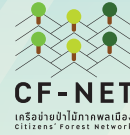

CF Net News

ซีเอฟเน็ต นิวส์

โครงการนี้สนับสนุนโดยสหภาพยุโรป

ข้อมูลข่าวสารและประสานเชื่อมโยงเครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมือง

ฉบับพิเศษ ส่งท้ายปี 2564

เครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมืองกับการจัดการภูมิทัศน์ป่าไม้

บทบรรณาธิการแนะนำ

จดหมายข่าว CF-NET News ฉบับพิเศษ ธันวาคม 2564 รวบรวมข่าวสารความเคลื่อนไหวของการดำเนินงานขับเคลื่อนเครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมืองตลอดปี 2564 ท่ามกลางการแพร่ระบาดของโควิด 19 ที่พัฒนาไวรัสสายพันธุ์แปลก ๆ ใหม่ ๆ อย่างหาจุดสิ้นสุดไม่ได้ ในขณะที่การพัฒนาวัคซีนและยารักษาโรคยังคงเป็นที่ถกเถียงเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการป้องกันการแพร่ระบาดและการรักษาที่ได้ผล และสถานะเศรษฐกิจในประเทศไทยและทั่วโลกเกิดการถดถอย กระนั้นการขับเคลื่อนเพื่อความก้าวหน้าด้านป่าไม้ยังดำเนินต่อไปไม่หยุดยั้ง โดยเฉพาะความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาสังคมในการพัฒนาป่าไม้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจัดทำร่างอนุบัญญัติประกอบพร.บ.ป่าชุมชน และพร.บ.อุทยานแห่งชาติ การจัดเวทีประชุมปรึกษาหารือเพื่อประเมินความพร้อมและความต้องการพัฒนาศักยภาพในการจัดการป่าชุมชนในทุกประเภทที่ดินป่าไม้ ตลอดจนแนวทางการร่วมมือในการขับเคลื่อนป่าชุมชนในอนาคตข้างหน้า นอกจากนี้ในการขับเคลื่อนเครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมืองยังให้ความสำคัญของผู้หญิง ชนเผ่าพื้นเมือง และเยาวชน ให้มีบทบาทในการขับเคลื่อนเครือข่ายและมีส่วนร่วมในกลไกการตัดสินใจด้านการบริหารจัดการป่าชุมชน โดยมีกิจกรรมหนุนเสริมได้แก่การประชุมเครือข่ายผู้หญิงป่าไม้ภาคพลเมือง กิจกรรมอบรมอาสาป่าไม้พลเมืองรุ่นใหม่ และการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สำหรับผลของการขับเคลื่อนทางทีมงานจะนำมารายงานในฉบับให้พี่น้องเครือข่ายได้ทราบกัน

นอกจากนี้ จดหมายข่าว CF-NET News ฉบับพิเศษ ได้รวบรวมข้อมูลความคืบหน้าเกี่ยวกับการจัดตั้งกลไกบริหารจัดการป่าชุมชนประจำจังหวัดตามข้อกำหนดของพร.บ.ป่าชุมชน ซึ่งนับว่าเป็นประวัติศาสตร์สำคัญของการก่อเกิดกลไกความร่วมมือแบบพหุภาคีของภาคป่าไม้และเนื่องจากเป็นจุดเริ่มต้น ทุกภาคส่วนจึงต้องช่วยกันปรับปรุงกลไกนี้ให้ดำเนินการขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพและบังเกิดผลที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและความยั่งยืนของทรัพยากรป่าไม้

การขับเคลื่อนเครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมือง ในรอบปีที่ผ่านมา

การพัฒนาศักยภาพ “อาสาป่าไม้พลเมืองรุ่นใหม่”

ที่มา: โครงการอาสาป่าไม้พลเมืองรุ่นใหม่ Young Citizen Forest Volunteer-YCFV มีเป้าหมายเสริมสร้างศักยภาพคนรุ่นใหม่ให้มีความรู้ความสามารถและแสดงทักษะการสำรวจและจัดทำข้อมูลป่าชุมชนนำไปสู่การพัฒนาฐานข้อมูลป่าชุมชน (CF Portal) จึงจัดกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพโดยมุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมและสะท้อนข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์จากคนรุ่นใหม่ที่มีบทบาทสำคัญในการต่อ ยอดรูปแบบการจัดการป่าโดยชุมชนท้องถิ่น และสื่อสาร ให้สาธารณะได้รับรู้ถึงความหลากหลายของการจัดการป่าชุมชนและสร้างความรับผิดชอบในการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้อย่างมีส่วนร่วม

กิจกรรม:

1. อบรมออนไลน์ ภาคบรรยาย เมื่อวันที่ 23-24 มีนาคม 2564 เรียนรู้เรื่องการจัดการป่าชุมชน ความหมายและความสำคัญของป่าชุมชน

ภาคปฏิบัติ ช่วงเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน 2564 ฝึกสัมภาษณ์ผู้นำป่าชุมชน และจัดเก็บข้อมูลสถิติป่าชุมชน

ผลลัพธ์: อาสาป่าไม้พลเมืองรุ่นใหม่จำนวน 21 คน ได้เรียนรู้เกี่ยวกับป่าชุมชน การจัดเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้นำป่าชุมชน 262 แห่ง และสรุปบทเรียนด้วยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาป่าชุมชนในมิติใหม่ ๆ ร่วมกับแกนนำเครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมืองตลอดจนองค์กรภาคประชาสังคม และเกิดแกนนำเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่อยู่ในเมืองและในพื้นที่ที่มีป่าชุมชนที่สนใจเข้าร่วมขับเคลื่อนงานด้านป่าชุมชน

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้หญิงและชนเผ่าพื้นเมือง

ที่มา: สถานะและบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้หญิง กลุ่มชาติพันธุ์ และคนรุ่นใหม่ในปัจจุบันยังเป็นประเด็นถกเถียงในงานบริหารจัดการป่าชุมชน และพื้นที่อนุรักษ์ ในการประเมินเบื้องต้นของเครือข่ายป่าไม้ภาคพื้นเมืองพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มดังกล่าวในระบบหรือกลไกบริหารจัดการที่เป็นทางการ ยังอยู่ในขั้นต่ำเนื่องจากข้อจำกัดทางวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ และระบบคิดของชุมชนในการคัดเลือกผู้นำทางการซึ่งมีหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานรัฐที่มักเป็นเพศชายแม้แต่ผู้นำเพศหญิงที่มีความสามารถในการทำงานด้านป่าไม้ยังพบกับอุปสรรคในการทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมที่ไม่เอื้อให้เพศหญิงทำงานได้อย่างราบรื่น หรือไม่ได้รับการส่งเสริมจากระบบโครงสร้าง หรือไม่ได้รับความเข้าใจจากเพื่อนร่วมงานที่ส่วนใหญ่เป็นเพศชายอย่างไรก็ดีในทางปฏิบัติแล้วการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชน โดยเฉพาะในส่วนที่ไม่เป็นทางการจะพบว่าผู้หญิงและกลุ่มชาติพันธุ์จะมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างแข็งขัน และเข้าร่วมในหลากหลายด้านสำหรับด้านที่ผู้หญิงยังเข้าไปมีส่วนร่วมน้อยคือการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และกฎหมาย การสมัครเข้าร่วมในกลไกบริหารจัดการป่าชุมชนที่เป็นทางการในระดับจังหวัด

กิจกรรม:

1. ประชุมออนไลน์เครือข่ายผู้หญิงป่าไม้ภาคพื้นเมืองครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 27 กันยายน 2564
2. ประชุมออนไลน์เพื่อปรับปรุงข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้หญิง ชนเผ่าพื้นเมือง และคนรุ่นใหม่ ในการพัฒนาป่าชุมชน เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2564

ผลลัพธ์: เกิดการรวมตัวเป็นเครือข่ายผู้หญิง การขยายผลเกี่ยวกับการส่งเสริมผู้หญิงในงานภาคป่าไม้ในทิศทางที่ผู้นำชายในเครือข่ายเริ่มเข้าใจและให้ความสำคัญต่อผู้หญิงมากขึ้น ผู้นำหญิงมีความมั่นใจและเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้นำหญิงนำแนวทางสร้าง “พื้นที่ปลอดภัย” ให้ผู้หญิงและผู้ด้อยอำนาจได้มีโอกาสพบปะ แสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนจัดการป่าชุมชน เกิดผู้นำรุ่นใหม่ที่มีความเข้าใจเรื่องเพศภาวะ และเกิดความร่วมมือระหว่างเครือข่ายผู้หญิง องค์กรภาคประชาสังคม สถาบันวิชาการในการจัดทำเอกสารข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านการ ส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศและการมีส่วนร่วมของคนด้อยอำนาจ

การพัฒนาศักยภาพกลไกบริหารจัดการป่าชุมชน

ที่มา: ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่สำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการป่าไม้หลายฉบับ อาทิ พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 และ พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 ที่มีจุดประสงค์ ให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนในการจัดการพื้นที่คุ้มครอง (อาทิ อุทยานแห่งชาติวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่าสัตว์ป่า) ซึ่งมีกลไกบริหาร จัดการทั้งในระดับนโยบาย และคณะกรรมการระดับพื้นที่ สำหรับพ.ร.บ.ป่าชุมชน พ.ศ. 2562 มีเจตนารมณ์ในการส่งเสริมให้ชุมชนร่วมกับรัฐในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในรูปแบบป่าชุมชน โดยมีการระบุกลไกในการบริหารจัดการไว้ 3 ระดับกล่าวคือ คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด และคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน จากโครงสร้างดังกล่าว กลไกบริหารจัดการป่าชุมชนในทุกประเภทป่าจะสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคล องค์กร หน่วยงานต่างๆ ที่หลากหลายนอกจากนี้ยังมี ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันวิชาการในท้องถิ่น ภาคประชาสังคม ตัวแทนเครือข่ายป่าชุมชน แกนนำป่าชุมชน ซึ่งการพัฒนาศักยภาพบุคลากร องค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกลไกในการบริหารจัดการให้มีความรู้ ความสามารถเพื่อพัฒนาและยกระดับการจัดการป่าตามบทบาท หน้าที่จึงมีความสำคัญ นอกจาก

บทบาทหน้าที่ตามกรอบกฎหมายแล้วยังจำเป็นต้องเชื่อมโยงกับกลไกที่ไม่เป็นทางการ เช่น เครือข่ายป่าไม้ภาคพื้นเมือง เพื่อลดช่องว่างและประสานความร่วมมือแบบพหุภาคี

กิจกรรม:

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการออนไลน์เพื่อประเมินความพร้อมและกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพ เมื่อวันที่ 21-23 มิถุนายน 2564
2. การประชุมปรึกษาหารือออนไลน์เรื่องแนวทางการร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพเพื่อยกระดับงานป่าชุมชน (10 กันยายน 2564 ป่าชุมชน, 17 กันยายน 2564 พื้นที่อนุรักษ์, 8 ตุลาคม 2564 ป่าชายเลน)
3. จัดทำเอกสารข้อเสนอแนะเชิงนโยบายยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพเพื่อยกระดับงานป่าชุมชน

ผลลัพธ์: ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพกลไกบริหารจัดการป่าไม้ตามกรอบกฎหมายและนอกเหนือจากกรอบกฎหมาย, ข้อเสนอแนะด้านกลไกที่ควรเพิ่มเติมโดยเฉพาะระดับตำบลและระดับลุ่มน้ำ, กรอบความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพที่ผนวกรวมองค์กรภาคประชาสังคมให้มีบทบาทสนับสนุนการจัดทำแผนจัดการป่าชุมชน และพื้นที่คุ้มครอง, และร่างเอกสารข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

การสร้างพื้นที่กลางในรูปแบบออนไลน์และฐานข้อมูล

ที่มา: เครือข่ายป่าไม้ภาคพื้นเมืองนั้นคือพื้นที่กลางของกลุ่ม หน่วยงานหรือเครือข่ายของคนที่ทำงานด้านการจัดการป่าที่มีชุมชนและประชาชนเป็นฐาน ซึ่งพื้นที่กลางมีทั้งรูปแบบการจัดประชุมแบบทั่วไปและรูปแบบออนไลน์ ของคนทำงานป่าชุมชนไม่ว่าจะในพื้นที่ป่าสงวน ป่าอนุรักษ์ หรือป่าสาธารณะประโยชน์ ฯลฯ รวมถึงการสร้างพื้นที่สีเขียวในชุมชนในแปลงเกษตรและแม้แต่ในพื้นที่เมือง โดยหวังว่าพื้นที่ออนไลน์นี้จะเป็นพื้นที่กลางของการรวบรวมข้อมูลด้านป่าชุมชน และการจัดการป่าของประชาชนรูปแบบต่างๆ และนำไปสู่การเชื่อมโยงป่าของชุมชนและ

พลเมือง กับภาคส่วนต่างๆ ที่สนใจสนับสนุนการทำงานของชุมชน หรือการสั่งซื้อผลิตภัณฑ์จากป่าชุมชน

กิจกรรม:

1. การจัดทำฐานข้อมูลป่าชุมชนและเว็บไซต์ หรือเรียกย่อ ๆ ว่า CF Portal ทุกท่านสามารถเข้าชมได้ที่ www.thaicfnet.org (อยู่ระหว่างการพัฒนาปรับปรุงให้สมบูรณ์ขึ้น)
2. การประชุมออนไลน์รับฟังความคิดเห็นความก้าวหน้าการพัฒนาการระบบ CF-Portal วันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2564

ผลลัพธ์: เกิดฐานข้อมูลออนไลน์ด้านการจัดการทรัพยากรป่าไม้โดยชุมชน ซึ่งชุมชนจะสามารถนำข้อมูลและปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันได้ด้วยตนเอง ในรูปแบบข้อมูลเชิงสถิติที่แสดงถึงจำนวน พื้นที่ป่า นอกจากนี้ยังมีการรวบรวมเนื้อหาสาระความรู้ที่แสดงให้เห็นถึงสถานการณ์ป่าไม้ไทย รูปแบบการจัดการป่าของชุมชนในพื้นที่ป่าประเภทต่าง ๆ และรวมถึงระดับการ

มีส่วนร่วมของผู้หญิงและเยาวชนในงานป่าไม้ CF-Portal ยังเป็นอีกหนึ่งพื้นที่ของชุมชนในการนำเสนอกิจกรรม การบริหารจัดการป่า การบริการเชิงนิเวศ และทรัพยากรที่โดดเด่นจากป่าชุมชน ซึ่งถือเป็นช่องทาง ในการสื่อสารสู่สาธารณะ เพื่อสร้างการรับรู้งานด้านการจัดการป่าชุมชนอย่างมีส่วนร่วม

การขับเคลื่อนระดับพื้นที่

ที่มา: สืบเนื่องจากการรวมตัวของเครือข่ายป่าชุมชนด้วยการหนุนเสริมของโครงการเครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมืองในปีแรก (2561) คือการจัดตั้งกลไกประสานงานระดับภาคและระดับจังหวัด และการก่อรูปคณะทำงานขับเคลื่อนในแต่ละจังหวัดภายใต้ความร่วมมือที่ประกอบด้วยผู้นำป่าชุมชน องค์กรภาคประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาครัฐ เพื่อกำหนด เป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนระดับจังหวัดและระดับภาค

กิจกรรม:

1. เวทีประชุมระดับจังหวัดและระดับภาค
2. กิจกรรมหนุนเสริมชุมชนในการจัดทำแผนจัดการป่าชุมชนในพื้นที่ 18 ตำบล ในภาคเหนือรวม 9 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน แพร่ น่าน พะเยา ตาก

ผลลัพธ์: แนวทางการเชื่อมโยงกลไกป่าไม้ภาคพลเมืองและกลไกคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดในการหนุนเสริมการจัดตั้งป่าชุมชน และจัดทำแผนจัดการป่าชุมชนร่วมกับองค์กรภาคประชาสังคม และแผนการขับเคลื่อนระดับพื้นที่ เช่น การเพิ่มพื้นที่ป่า การส่งเสริมบทบาทผู้หญิงและพัฒนาสถานะผู้นำ การส่งเสริมบทบาทเยาวชนด้านการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนและจัดการป่าชุมชน การจัดทำสื่อ และพัฒนารายได้จากฐานทรัพยากรจากป่าชุมชน การสร้างพื้นที่ตัวอย่างด้านการจัดการป่าชุมชน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การสื่อสารสาธารณะและสร้างการเรียนรู้

วงเสวนาออนไลน์หัวข้อ

“ไร้หมืนเรียนกับการจัดการภูมิทัศน์ป่าไม้” วันที่ 10 มีนาคม 2564

วงเสวนาออนไลน์หัวข้อ

“ชวนคุยชวนคิด: มุมมองและทัศนะต่อป่าชุมชนในบริบทใหม่” วันที่ 29 เมษายน 2564

วงเสวนาออนไลน์หัวข้อ

“อนาคตของป่าชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1 เอ” วันที่ 11 มิถุนายน 2564

วงเสวนาออนไลน์หัวข้อ

“ป่าชุมชนยังสำคัญหรือไม่? กับคนรุ่นต่อไป” เมื่อวันที 10 กรกฎาคม 2564

ทุกท่านสามารถเข้าชมเทปบันทึกการเสวนาออนไลน์ได้ที่เฟซบุคของรีคอฟ

<https://web.facebook.com/recoftcinThailand/videos>

ชมเทปบันทึกการเสวนาออนไลน์
ทางเฟซบุคของรีคอฟ

การขับเคลื่อนนโยบาย

1 ใน 5 พันธกิจที่สำคัญของเครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมือง คือ การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายและกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ทั้งนี้หลังจาก พ.ร.บ. ป่าชุมชน พ.ศ. 2562 ได้ถูกประกาศและบังคับใช้ โดยต้องออกอนุบัญญัติกว่า 29 ฉบับ โดยพบว่าในปัจจุบันมีการประกาศใช้แล้ว 15 ฉบับ เสนอประธานคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนลงนาม 3 ฉบับ ซึ่งที่ผ่านมาเครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมืองได้มีการจัดทำข้อเสนอต่อร่างอนุบัญญัติเฉพาะที่สำคัญๆ และจะมีผลต่อวิถีจัดการป่าของชุมชนทั้งสิ้น 9 ฉบับ โดยใน ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 5 ฉบับ และในช่วงปี พ.ศ. 2564 ที่ผ่านมาเครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมืองได้จัดทำข้อเสนอต่อร่างอนุบัญญัติ 4 ฉบับได้แก่

1. ร่างกฎกระทรวงกำหนดพื้นที่ให้เป็นเขตอนุรักษ์ ภายใต้ พ.ร.บ.ป่าชุมชนที่ไม่สามารถจัดตั้งป่าชุมชนได้
2. ร่างระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนว่าด้วยการห้ามกระทำการอื่นใดอันเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนเพื่อส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในป่าชุมชนรวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชน (อนุบัญญัติประกอบ มาตรา 51)
3. ร่างระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนว่าด้วยการรับ การเก็บรักษา และการใช้จ่ายเงินรายได้ของป่าชุมชน(อนุบัญญัติประกอบมาตรา 56)
4. ร่างระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนว่าด้วยการดำเนินการต่อป่าชุมชนซึ่งหน่วยงานของรัฐที่ปกครอง ดูแลพื้นที่ไม่ยินยอมให้จัดตั้งป่าชุมชน (อนุบัญญัติประกอบมาตรา 100)

จากการขับเคลื่อนนโยบายผ่านการจัดทำข้อเสนอต่อร่างอนุบัญญัติได้ประสบความสำเร็จที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำข้อเสนอดังกล่าวไปปรับปรุง แก้ไขร่าง เฉพาะร่างกฎกระทรวงกำหนดพื้นที่ให้เป็น

เขตอนุรักษ์ ซึ่งในร่างมีการระบุว่าพื้นที่ขึ้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้น 1 ไม่สามารถจัดตั้งป่าชุมชน แต่ความจริงชุมชนดูแลจัดการป่าในพื้นที่ดังกล่าวจำนวนมาก เฉพาะที่ขึ้นทะเบียนกับกรมป่าไม้มีจำนวนกว่า 2,391 ชุมชน เนื้อที่ 1.65 ล้านไร่ และยังไม่รวมป่าชุมชนที่ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนอีกจำนวนมากจะได้รับผลกระทบในการเข้าถึงและจัดการดูแลป่าใช้ประโยชน์บริการทางนิเวศที่สำคัญคือ น้ำ โดยเฉพาะระบบน้ำประปาภูเขา ซึ่งหลายแห่งฟื้นฟู ดูแลป่ามาจากป่าที่เสื่อมโทรมจากล้มปทานป่ากว่า 30 ปีที่ผ่านมา ซึ่งทำให้เกิดการทบทวนแก้ไข แม้ร่างกระทรวงฯ ดังกล่าวได้ผ่าน มติ ครม. มาแล้วเมื่อ 12 มกราคม พ.ศ. 2564 ก็ตาม และปัจจุบันอยู่ในกระบวนการพิจารณา ที่สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ปัจจุบันกำลังจัดทำข้อเสนอต่อร่างระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนว่าด้วยการปกครอง ดูแลบำรุงรักษาใช้ประโยชน์จากไม้ และการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชุมชน (อนุบัญญัติประกอบมาตรา 18) ซึ่งรวมถึงการแบ่งปันผลประโยชน์จากบริการทางนิเวศที่สำคัญอีกอย่างคือ คาร์บอนด้วย ในส่วนปีหน้า พ.ศ. 2565 จะมีการออกอนุบัญญัติอีก 7 ฉบับที่เครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมืองสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำข้อเสนอแนะต่อร่างอนุบัญญัติที่เหลือโดยเฉพาะร่างอนุบัญญัติที่สำคัญ คือ ร่าง พรบ. การจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่อื่นๆ ของรัฐนอกป่า อนุรักษ์ เช่น พื้นที่ นสล. สปก.ราชพัสดุ พื้นที่รกร้างว่างเปล่า

กิจกรรมขับเคลื่อนเครือข่ายในช่วงต่อไป

2564 ธันวาคม

เวทียุทธศาสตร์ป่าไม้ภาคพลเมือง วันที่ 21-22 ธันวาคม 2564

2565 กุมภาพันธ์

กิจกรรมอบรมอาสาป่าไม้พลเมืองรุ่นใหม่ กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2565

มีนาคม

กิจกรรมอบรมผู้นำในการใช้เว็บไซต์และนำเข้าข้อมูลป่าชุมชน

เมษายน

การสร้างร่วมมือกับหน่วยงานรัฐและองค์กรภาคประชาสังคม ด้านการพัฒนาศักยภาพพลโลกป่าชุมชน

พฤษภาคม

สมัชชาป่าไม้ภาคพลเมืองครั้งที่ 3

หมายเหตุ: อาจมีการเปลี่ยนแปลงเวลา และรูปแบบการจัดกิจกรรมได้ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์โควิด 19

ผลสำรวจข้อมูลป่าชุมชนโดยอาสาป่าไม้พลเมือง

จากข้อมูลสำรวจป่าชุมชนในประเทศไทย จำนวน 262 แห่ง ได้สะท้อนภาพการมีส่วนร่วมและกิจกรรมการจัดการป่าชุมชนโดยรวม ดังนี้

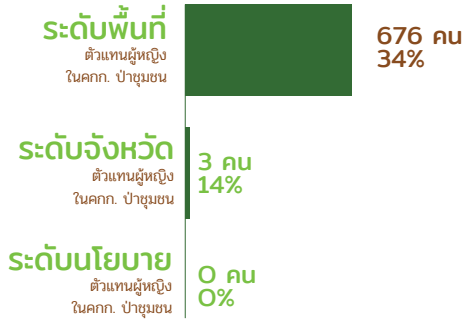

การมีส่วนร่วมของผู้หญิง
ในงานป่าชุมชนระดับพื้นที่

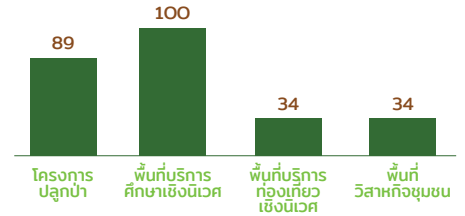
มีแกนนำผู้หญิงดำเนินงาน
ป่าชุมชนในพื้นที่ป่า 91 แห่ง
จาก 262 แห่ง คิดเป็น
ร้อยละ 83 ของป่าชุมชน
ที่สำรวจ

สัดส่วนผู้หญิง
ต่อผู้ชาย
ในงานป่าชุมชน

ของดีและบริการ
จากป่าชุมชน

แนะนำ CF-Portal

เพื่อส่งเสริมให้คนทุกกลุ่มมีส่วนร่วมบริหารจัดการป่าชุมชนในวงกว้าง
ยิ่งขึ้น ในปี 2564 เครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมือง ศูนย์วนศาสตร์ชุมชน
เพื่อคนกับป่า และหน่วยงานภาคี ได้ร่วมจัดทำเว็บไซต์ "thaicfnfnet.org"
โดยมุ่งหวังให้เป็น ฐานข้อมูลป่าชุมชนในประเทศไทย ที่ชุมชนเป็นเจ้าของ
เป็นผู้มีสิทธิในการบันทึกและแก้ไขข้อมูลป่าชุมชนของตนเองได้ ซึ่งจะเป็น
ประโยชน์แก่ชุมชนในการใช้ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนจัดการป่าชุมชนเป็นช่องทาง
ในการนำเสนอผลิตภัณฑ์และกิจกรรมของชุมชน อาทิ ผลิตภัณฑ์แปรรูป
กิจกรรมปลูกต้นไม้ และบริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งสามารถสร้างโอกาส
การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ชุมชน ตลอดจนเป็นช่องทาง
เชื่อมโยงป่าชุมชนสู่สาธารณะ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในฐานะผู้ดูแลรักษา
ผู้ใช้ประโยชน์ และผู้ร่วมฟื้นฟูป่าชุมชนในประเทศไทยแก่คนทุกกลุ่ม

ทั้งนี้ ในการพัฒนาเว็บไซต์และระบบฐานข้อมูล ที่มงานได้รวบรวมความ
คิดเห็นจากตัวแทนผู้มีส่วนได้เสีย โดยจัดประชุมหารือเลือกรูปแบบและ
เนื้อหาการนำเสนอ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2564 และประชุมนำเสนอ
ความก้าวหน้าการพัฒนาระบบระยะที่ 1 ในเดือนตุลาคม 2564 ซึ่งได้รับ
ความร่วมมือจากตัวแทนป่าชุมชน เครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมือง องค์กร
ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำเว็บไซต์เพื่อชุมชนท้องถิ่น สำนักจัดการป่าชุมชน
กรมป่าไม้ และผู้พัฒนาระบบ เพื่อให้ระบบสามารถตอบสนองความต้องการ
การและเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้ทุกฝ่ายได้มากที่สุด สำหรับเนื้อหาในเว็บไซต์
ประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก ได้แก่ ข้อมูลความรู้ด้านการจัดการป่าไม้ประเทศไทย
ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อ สถานการณ์ป่าไม้ของไทย การจัดการป่าไม้โดย
พลเมือง กฎหมายและนโยบายป่าไม้ของไทยในพื้นที่ป่าประเภทต่าง ๆ

เช่น ป่าอนุรักษ์ ป่าเศรษฐกิจ ป่าชุมชน รวมถึงข้อตกลงระหว่างประเทศ เช่น ข้อตกลงฟเล็คที (FLEGT) และ เรดดีพลัส (REDD+) และรายชื่อองค์กรและหน่วยงานที่ทำงานด้านป่าชุมชน

ฐานข้อมูลป่าชุมชนแยกตามประเภทพื้นที่ป่า

พื้นที่อุทยานแห่งชาติ	19 แห่ง
พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ	130 แห่ง
พื้นที่ สปก.	9 แห่ง
พื้นที่ป่า พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ.2484	44 แห่ง
พื้นที่ นสล.	38 แห่ง
อื่นๆ	22 แห่ง
รวม	262 แห่ง

ข้อมูล ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2564 (ช่วงทดสอบการนำเข้าข้อมูลป่าชุมชนระยะที่ 1)

เนื้อหาที่สำคัญอีกหนึ่งส่วน คือ ฐานข้อมูลป่าชุมชน โดยชุมชนสามารถสมัครบัญชีผู้ใช้ เพื่อบันทึกและนำเสนอข้อมูลป่าชุมชนของตน ข้อมูลที่นำเสนอ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของป่าชุมชน รูปแบบการบริหารจัดการ

¹ โครงการอาสาป่าไม้พลเมืองรุ่นใหม่ ดำเนินการภายใต้โครงการ CF-NET โดยมุ่งเสริมสร้างเยาวชน (อายุไม่เกิน 35 ปี) ให้มีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชน ซึ่งเยาวชนได้ร่วมเรียนรู้การจัดการป่าชุมชนผ่านการเก็บข้อมูลป่าชุมชนในประเทศไทยผ่านการสัมภาษณ์ผู้นำป่าชุมชนทางโทรศัพท์ เดือนเมษายน - มิถุนายน พ.ศ.2564 (เนื่องด้วยสถานการณ์โควิดและมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดเชื้อไวรัส จึงทำให้เยาวชนไม่สามารถเก็บข้อมูลในพื้นที่ได้ด้วยตนเอง)

² เชียงใหม่ กำแพงเพชร น่าน พะเยาแพร่ ตาก พิษณุโลก ลำปาง อุทัยธานี ชัยภูมิ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด หนองคาย สุรินทร์ ศรีสะเกษ จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง สระแก้ว ตราด นครนายก ปราจีนบุรี อุทัยธานี สุพรรณบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ตรัง และสุราษฎร์ธานี (ข้อมูล ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2564)

ทรัพยากรที่โดดเด่นในพื้นที่ รวมถึงกิจกรรม ประเพณี และผลิตภัณฑ์ของชุมชน ซึ่งชุมชนสามารถนำหน้าฐานข้อมูลของตนไปเผยแพร่ในพื้นที่ออนไลน์อื่นได้อีกด้วย ทั้งนี้ปัจจุบันระบบอยู่ระหว่างการทดลองการนำเข้าข้อมูลป่าชุมชน โดยได้รับความร่วมมือจาก "อาสาป่าไม้พลเมืองรุ่นใหม่"¹ จัดเก็บและบันทึกข้อมูลป่าชุมชน 262 แห่ง จากพื้นที่ 5 ภาค 30 จังหวัด² ซึ่งเป็นป่าชุมชนในพื้นที่ป่าหลากหลายประเภท

นอกจากนี้ ข้อมูลพิกัดป่าชุมชนจะถูกนำเสนอบนแผนที่ประเทศไทยบนเว็บไซต์ โดยผู้ใช้ระบบสามารถเลือกการค้นหาตำแหน่งในแต่ละประเภทพื้นที่ป่าได้ ได้แก่ ป่าอนุรักษ์ (อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า) ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าชุมชน (ขึ้นทะเบียนกรมป่าไม้) และป่าชุมชนภาคพลเมือง

ปัจจุบัน เว็บไซต์ thaicfnet.org อยู่ระหว่างการพัฒนาในระยะที่ 2 โดยจะมีการเพิ่มเติมส่วนข้อมูลความรู้ป่าไม้ไทยให้ครบถ้วนยิ่งขึ้น และการพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อให้ตอบโจทย์ผู้ใช้หลัก คือ ชุมชน รวมถึงสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้เยี่ยมชมที่หลากหลายมากขึ้นทั้งภาคเอกชน กลุ่มคนรุ่นใหม่ ตลอดจนเพื่อเป็นประโยชน์แก่การบริหารจัดการป่าไม้ในอนาคต

สำหรับผู้ที่สนใจบันทึกข้อมูลป่าชุมชนของท่าน ท่านสามารถ ติดต่อ ได้ที่ นางสาวธัญพร บังใบ E-mail: thanyaporn.bungbai@recoftc.org โทร: 086-975-5999 โดยทีมงานพร้อมให้คำแนะนำและร่วมวางแผน การพัฒนาศักยภาพผู้กรอกข้อมูลในอนาคต

ศูนย์วนศาสตร์ชุมชนเพื่อคนกับป่า (RECOFTC) ตู้ป.ณ. 1111 ที่ทำการไปรษณีย์เกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร 10903
โทรศัพท์ +66(0) 2940 5700 | โทรสาร +66(0) 2561 4880 | Thailand.info@recoftc.org
www.recoftc.org/country/Thailand | www.facebook.com/recoftcinThailand

ผู้รับ

สแกน QR Code เพื่อติดตามข่าวสารต่างของ CF-net